

Regler om sjekktjenesten

(Gjeldende for innenlandske sjekker)

Vedtatt av Den norske Bankforenings 1. juni 1953 og av Sparebankforeningen i Norge 1.oktober 1953. Iverksatt 1. januar 1954. Senest oppdatert av Bits AS 15.03.2018.

1 Sjekkreglernes omfang og virkeområde

Regler om sjekktjenesten regulerer de rettigheter og plikter som banker tilknyttet Bits AS (heretter benevnt Bits) gjennom medlemskap i Finans Norge Servicekontor har ved trykking og utstedelse av sjekker samt behandling av sjekker trukket på annen bank. Reglene utfyller sjekkloven av 27. mai 1932 nr. 3.

Banker som ikke er medlemmer av Finans Norge Servicekontor kan tiltre sjekkreglene gjennom en skriftlig erklæring til Bits.

Reglene kommer ikke til anvendelse på forholdet mellom bank og kunde i en konflikt mellom partene.

2 Sjekkblankettens form og utstyr. Godkjenning av trykkerier

Bits skal innenfor rammen av sjekkreglene og disse regler fastsette nærmere spesifikasjoner for sjekkblankettene¹, herunder størrelse, form, farge, ledetekster, felter, rammer, materiale og sikkerhetslementer. Bits kan dispensere fra kravene i enkelttilfeller.

Det må ikke benyttes andre sjekkblanketter enn de som er fastsatt av Bits. Bits kan dispensere fra kravene i enkelttilfeller.

Ingen kan trykke sjekkblanketter uten godkjenning av Bits.

3 Åpning av sjekkdirponibel konto, utstedelse av Bankkort og utlevering av sjekkblanketter.

I. Opprettelse av sjekkdirponibel konto

Ved åpning av sjekkdirponibel konto skal banken følge lov om hvitvasking.

II. Kontrakt, Bankkort og ansvarserklæring

a. Ved åpning av sjekkdirponibel konto skal banken inngå skriftlig avtale med kunden.

- b. Når det åpnes sjekkdirponibel konto og sjekkblanketter utleveres, utstedes Bankkort på de vilkår og i samsvar med den standard som til enhver tid er fastsatt av Bits.²
- c. Hvis ansvarsbestemmelser ikke er inntatt i avtalen mellom banken og kunden, bør banken, før kunden får tillatelse til å disponere en konto ved sjekk, kreve at kunden avgir følgende eller lignende erklæring:

"Undertegnede, som har sjekkdirponibel konto nr..... i N.N. bank, forplikter meg/oss til bare å benytte autoriserte sjekkblanketter som er godkjent av banken.

Videre forplikter jeg meg/vi oss til:

- *å oppbevare sjekkblanketter og Bankkort utilgjengelig for uvedkommende,*
- *å underrette banken straks hvis blanketter og/eller Bankkort kommer bort,*
- *å innlevere til banken alle gjenværende ubenyttede blanketter og Bankkortet når kontoen avsluttes og når banken ellers forlanger det, og kan i motsatt fall bli ansvarlig overfor banken for tap oppstått ved misbruk av blankettene og/eller Bankkortet.*

Jeg/vi er innforstått med at jeg/vi har et særlig ansvar for misbruk som skyldes rettsstridig eller forsømmelig forhold hos personer ansatt hos meg/oss eller andre nærstående personer.

Jeg/vi er klar over at overtrekk av sjekkdirponibel konto kan medføre straffeansvar ifølge sjekkløvens § 66. For det tilfelle at overtrekk skulle forekomme, samtykker jeg i renteberegning etter bankens til enhver tid gjeldende rentesats for overtrekk".

III. Utlevering og inndragning av Bankkort og sjekkhefte

a. Utlevering av Bankkort

Banken skal forvise seg om at utlevering av Bankkort skjer til rett person i henhold til «Regler om utstedelse av legitimasjonsbevis (Bankkort med bilde)» pkt.3. Banken skal i den forbindelse kreve fremlagt gyldig legitimasjonsdokument.

b. Utlevering av sjekkhefte

Utlevering av sjekkhefte skjer mot kontohaverens kvittering, samt mot gyldig legitimasjonsdokument.

Ved utlevering av nytt sjekkhefte skal kvittering ordinært gis på den blankett som kontohaveren fikk utlevert sammen med forrige sjekkhefte. Fremlegges ikke denne blankett, må banken alltid foreta nærmere undersøkelse.

Sjekkhefte kan sendes i rekommandert brev til kontohaverens adresse, etter at banken har foretatt de nødvendige undersøkelser.

Før utlevering av nytt sjekkhefte skal alltid datoen for utlevering påstemples blanketten. Bankens noterer blankett- og kontonummer og kundens navn.

² Se «Regler om utstedelse av legitimasjonsbevis (Bankkort med bilde)»

c. Inndragning av Bankkort og sjekkhefte

Banken skal ved oppsigelse av kontoforholdet sørge for at Bankkortet og ubenyttede sjekker blir inndratt.

4 Underskrift med maskin (sjekksigner). Endossement og kvittering med stempel uten underskrift

I. Underskrift med maskin (sjekksigner)

Bankene kan treffe avtale med kunder (derunder andre banker) om å godta sjekkunderskrift i faksimile (maskinell underskrift). Kunden må i så fall gi særskilt erklæring til banken om at han forplikter seg til å erstatte enhver sjekkinnehaver all skade som kan forårsakes ved maskinens anvendelse.

II. Endossement og kvittering med stempel uten underskrift

Hvor antallet av sjekker gjør det ønskelig, kan en bank tillate en kunde å endossere og kvittere sjekker ved hjelp av stempel uten underskrift på følgende vilkår:

- a. Bankenes tillatelse skal foreligge skriftlig, og kunden må skriftlig ha erklært at han vil stå ansvarlig for disse endossementer og kvitteringer på samme måte som om de var rettsgyldig underskrevet.
- b. Stemplet må angi at sjekkbeløpet bare skal godskrives kundens konto i banken.
- c. Stemplet bør være rammet inn og eksempelvis se slik ut:

Til godskrift på vår konto nr..... i N.N. bank

Firma A.A.

En bank som hos påtrukne bank får innfridd en sjekk som er endossert på denne måte er ansvarlig for endossementet som om det var underskrevet på rettsgyldig måte, jf. pkt. 5 II

5 Diskontering av sjekker trukket på andre banker

I. Utbetaling eller godskrift

Honorering av sjekk i en annen bank enn påtrukne er et endossement fra innleverende kunde (diskontering). Bankene må ved diskonteringen vise aktsomhet og i tilfelle kreve nødvendig legitimasjon.

Hvis forevisningsfristen (20 dager) er utløpt eller vil utløpe før sjekken eller dens data (jfr. pkt. 5 III) kommer frem til påtrukne bank slik at regressretten tapes, bør banken vurdere å henvise

kunden til påtrukne bank, eventuelt ta sjekken til inkasso. Det samme gjelder for sjekker med pålydende over et beløp³ Bits har fastsatt.

Er sjekken krysset, bør banken så vidt mulig godskrive beløpet på konto. Hvis en kunde forlanger kontant betaling, (jf. sjekklovens § 38), kreves skriftlig erklæring om at beløpet er mottatt i kontanter. Erklæringen gis ved egenhendig tilføyelse i endossementet eller kvitteringen eller - når sjekkeieren ikke møter personlig - i særskilt underskrevet erklæring etter endossementet eller kvittering.

II. Kvittering eller endossement fra diskonterende bank

En diskontert sjekk eller dens data, jf. III, må ikke sendes til påtrukne bank uten at sjekken er gitt diskonterende banks kvittering. Sjekken må heller ikke sendes videre til tredje bank uten diskonterende banks endossement.

Til slik kvittering eller endossement kan banken benytte stempel uten underskrift eller terminalavtrykk (se pkt. 8 III). Banken blir ansvarlig på samme måte som om kvitteringen eller endossementet var rettsgyldig underskrevet.

III. Avregning

Diskonterende bank skal samme dag eller senest virkedagen etter, sende sjekken eller sjekkens data til påtrukne bank, direkte eller gjennom en tredje bank eller en avregningsentral.

Er sjekkens pålydende over et beløp⁴ fastsatt av Bits, kan banken ikke fullregistrere en sjekktransaksjon for belastning av konto i påtrukne bank, med mindre de to bankene har inngått særskilt avtale som gir slik belastningsadgang. Sjekker med pålydende over det beløp fastsatt av Bits, skal sendes påtrukne bank med anmodning om betaling av sjekkbeløpet. Nærmere om forsendelse av sjekken og overføring av sjekkbeløpet avtales mellom bankene.

En fullregistrert transaksjon skal inneholde følgende sjekldata:

- a. Kontonummer i påtrukne bank
- b. Sjekknnummer
- c. Tekstkode⁵

³ Beløpsgrensen er fastsatt til kr. 10.000.000,-.

⁴ Belastningsgrensen er satt til kr. 10.000.000,- .

⁵ Følgende NIBE koder benyttes for transaksjoner for sjekk spesifisert i «Regler om sjekktjenesten»:

Transaksjonstype	NIBE produktkode (BUS)	NIBE produktelementkode (ALC)	Tidligere BOLS TK
Sjekk	000 – Diverse produkter	054 - Sjekk	010
Meg selv sjekk	000 – Diverse produkter	001 – Meg selv sjekk	011

- d. Utstedelsesdato (valuteringsdato)
- e. Sjekkbeløp
- f. Arkivreferanse
- g. Bankregisternummer for diskonterende bank
- h. Kode for eventuell dekningskontroll og svar

Diskonterende bank er ansvarlig for arkivering av diskonterte sjekker som er blitt fullregistrert over terminal tilknyttet en avregningsfunksjon.

IV. Regress etter manglende honorering i påtrukne bank

Blir sjekk som den diskonterende bank har godskrevet på konto ikke betalt av påtrukne bank, gjøres regress gjeldende etter sjekkløven § 40.

Melding om manglende betaling gis til siste endossent og sjekkutsteder, jf. sjekkløven § 42.

Diskonterende bank gir siste endossent slik melding innen fire virkedager etter at den mottok melding om manglende betaling fra påtrukne bank. Påtrukne bank gir innen samme frist melding til sjekkutsteder på vegne av diskonterende bank, jf. pkt. 6 I syvende ledd.

6 Forevisning og betaling i påtrukne bank. Tilbakevisning

I. Beslutning om å betale en sjekk

Påtrukne bank skal ta stilling til om den vil betale en sjekk ved forevisningen, jf. sjekkløven § 28.

Beslutning om å betale en sjekk som er innlevert i påtrukne bank, skal banken treffe i løpet av den dag sjekken er innlevert. Er sjekken lagt i bankens nattsafe, regnes sjekken å være innlevert når banken åpner nattsafen, normalt neste virkedag. Innsamles og behandles påtrukne banks egne sjekker lagt i bankens nattsafe eller annet depot på bankens vegne eller en tilsvarende underleverandør for felles sjekkbehandling, og påtrukne bank derfor ikke kan gjøre seg kjent med sjekkbelastningen, skal påtrukne bank normalt ta stilling til om den vil betale sjekken samme virkedag som den mottar transaksjonslisten hvor sjekkbelastningen fremgår. Beslutning om ikke å betale en sjekk skal gis eller sendes til den som innleverte sjekken samme dag som beslutningen treffes (tilbakevisning).

Diskonteres sjekken i en annen bank og diskonterende bank eller dens medhjelper fullregistrerer sjekken i bankens systemer, må påtrukne bank normalt treffe beslutning om å betale sjekken i løpet av den dag påtrukne bank ble eller burde blitt kjent med sjekkbelastningen. Påtrukne bank vil normalt bli kjent med sjekkbelastningen på grunnlag av transaksjonslister hvor sjekkbelastningen fremgår. Slik transaksjonsliste skal anses å foreligge dagen etter at sjekken er belastet konto i påtrukne bank (bokføringsdato), med mindre påtrukne bank sannsynliggjør at den ikke hadde muligheter til å gjøre seg kjent med sjekkbelastningen før på et senere tidspunkt. Beslutning om ikke å betale sjekken skal gis eller sendes til diskonterende bank samme dag som beslutningen treffes (tilbakevisning).

For sjekker utstedt av uberettiget person og forfalskede sjekker, skal påtrukne bank tilbakevise sjekken snarest mulig og senest 20 virkedager etter forevisningen, jf. ovenstående.

Når sjekken ikke arkiveres i påtrukne bank, kan tilbakevisning skje på egen tilbakevisningsblankett istedenfor fysisk tilbakesending av sjekken. Tilbakevist sjekk/tilbakevisningsblankett skal sendes direkte til diskonterende bank. Det skal gis påtegning om når sjekken ble bokført.

Meddelelse om tilbakevisning pr. telefon anses likeverdig med tilbakevisning som nevnt i de foregående ledd, dersom slik tilbakevisning ikke kan skje innen fristens utløp. Med telefon likestilles de medium som bankene benytter eller annet avtalt meldingsformat. Tilbakevisningsblanketten må dog sendes diskonterende bank så snart som mulig.

Påtrukne bank skal samtidig med at tilbakevisningsblankett sendes til diskonterende bank, gi sjekktsteder melding om manglende betaling av sjekken, se pkt. 5 IV.

Når påtrukne bank tilbakeviser en sjekk skal den samtidig gi meddelelse om grunnen til tilbakevisningen (dekning mangler, sjekken tilbakekalt, underskrift mangler, kvittering mangler osv.). Samtidig oppgis sjekktsteders navn og adresse.

II. Protestpåtegning

Når sjekken ikke arkiveres i påtrukne bank, anses tilbakevisningsblanketten som en fullmakt og et oppdrag for diskonterende bank til å føre protestpåtegning på sjekken i samsvar med sjekkloven § 40 nr. 2.

Protestpåtegning kan skje ved at tilbakevisningsblanketten heftes ved sjekken (allonge), eller ved stempel på sjekken som minst skal inneholde følgende tekst m.v.:

Forevist i dag. Ikke betalt. Sted og dato. For påtrukne bank. Bankens firmastempel og underskrift.

III. Brudd på tilbakevisningsrutinene

At tilbakevisningsfristen er oversittet utelukker ikke at trassatbanken gjør gjeldende erstatningskrav mot diskonterende bank på det grunnlag at denne har utvist uaktsomhet. Ved vurderingen om diskonterende bank har utvist nødvendig aktsomhet ved diskontering av sjekker som er utstedt av uberettiget person eller på annen måte forfalsket, skal det bl.a. legges vekt på om diskonterende bank har fulgt retningslinjene i pkt. 7 annet ledd.

Selv om påtrukne bank tilbakeviser/nekter betaling av sjekken etter forevisningsfristen (sjekkloven § 29), kan diskonterende bank fremme krav mot sjekkskyldnerne i samsvar med sjekkloven § 57.

Selv om fristen for å gi meddelelse om manglende betaling i pkt. 5 IV annet ledd oversittes, tapes ikke regressretten, men den som oversitter fristen er ansvarlig for den skade som måtte være voldt ved forsømmelsen, jf. sjekkloven § 42.

7 Dekningskontroll. Bekreftelse

Diskonterende bank kan dekningskontrollere sjekker ved telefon-, terminal, eller BALTUS-forespørsel til påtrukne bank.

Dersom sjekkbeløpet er stort eller andre grunner gjør at banken bør utvise særlig forsiktighet, bør diskonterende bank kontrollere i påtrukne bank om sjekken er utstedt av berettiget person ved å konferere kontohavers og eventuelt disposisjonsberettigedes navn.

Ved dekningskontroll skal diskonterende bank påføre sjekken følgende påtegning:

- på hvilken måte dekningskontroll er gjennomført og med hvilket resultat (f.eks. "Ja i følge BALTUS")
- ved dekningskontroll over telefon skal fullt navn på vedkommende funksjonær i påtrukne bank samt avdeling oppgis
- om kontohavers eller disposisjonsberettigedes navn er konferert
- dato
- navn eller identitet på vedkommende funksjonær i diskonterende bank som har foretatt dekningskontroll.

Diskonterende bank må i tvilstilfeller godtgjøre at dekningskontroll er gjennomført. At påtegning om dekningskontroll mangler, er ikke til hinder for at diskonterende bank dokumenterer på annen måte at dekningskontroll er gjennomført.

Har påtrukne bank bekreftet overfor diskonterende bank at det er dekning på konto for en sjekk, blir den forpliktet overensstemmende med sjekkloven § 25 til å innfri sjekken, såfremt sjekken eller dens data har kommet påtrukne bank i hende innen forevisningsfristen (20 dager fra utstedelsesdag).

Selv om påtrukne bank har bekreftet dekning, blir påtrukne bank likevel ikke forpliktet til å innfri sjekker utstedt av uberettiget person. Det samme gjelder for forfalskede sjekker så langt forfalskingen rekker.

8 Bankens stempeling av sjekker m.v.

I. Stemplenes utstyr og plassering

Stempel/terminalavtrykk på sjekker skal plasseres slik at det ikke gjør noe av den trykte eller skrevne tekst uleselig. Stempel/terminaltrykk må ikke plasseres i det maskinelle lesefelt.

II. Blokkeringsstempel

Straks en bank mottar en sjekk, bør den stemple sjekken med sitt navn, eventuelt forkortet, for å hindre at sjekken kan bli presentert på ny i samme eller i annen bank. Terminaltrykk gjelder som blokkeringsstempel.

III. Kvitterings- og endossementsstempel

Sjekker på andre banker skal forsynes med endossement eller kvittering, som kan påføres med stempel (jf. pkt. 5 III).

Terminaltrykk gjelder også som kvitterings- og endossements- samt makuleringsstempel.

Dersom terminaltrykk ikke benyttes, skal et stempel benyttes som angir: Bankens navn, dato, avdeling/filial/avdelingskontor (kan angis med registernummer). Stempelet kan ha følgende utforming:

Diskonteringsbanken

230683

Avregningsavd.

9 Utlevering av innfridde sjekker til utstederen

Kontohaver kan ikke kreve å få innfridde sjekker i retur som ledd i en generell ordning.

10 Fortolkning av reglene. Tvister

Oppstår det tvilsspørsmål om fortolkningen og praktiseringen av disse regler kan hver av partene bringe saken inn for Fagutvalg Kontrakt i Finans Norge til avgjørelse.

11 Endringer i sjekkreglene

Bits kan vedta endringer i disse regler.